

GEDRAGSPROTOCOL

Brede school het Kleurrijk

Vastgesteld op 11 november 2019

Inhoud

INLEIDING	2
Wat is pesten?	2
Wat is Cyberpesten?	3
DE WERKWIJZE OP BS HET KLEURRIJK	4
PREVENTIEF	4
CURATIEF	6
Vijfsporenaanpak	6
Samenwerking school - ouders- brede school partners	7
Adviezen aan ouders	7
Escalatie van pestgedrag	8
Bronnen	10
Bijlagen	11
Bijlage 1 Reflectieformulier voor leerlingen	11
Bijlage 2 procedure na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag, uitleg aan leerlingen	12
Bijlage 3 Bericht aan ouder(s)/verzorger(s) na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag	12
Bijlage 4 Stappenplan Cyberpesten	13

INLEIDING

Wij willen zorgen voor een school waar kinderen, ouders en leerkrachten zich prettig en veilig voelen. Veiligheid is voor ieder mens een voorwaarde om zich goed te kunnen ontwikkelen. Onze visie en ons handelen is gericht op respectvol met elkaar omgaan en elkaar serieus nemen. Dit geldt voor kinderen en voor volwassenen. Hierbij gebruiken wij preventief als basis het programma 'Leefstijl'. Pesten zal echter op alle scholen voorkomen, dus helaas ook bij ons. Vandaar dat wij in dit protocol structurele afspraken maken om zoveel mogelijk te voorkomen dat plagen overgaat in pesten. Het leren inzien van wat pestgedrag doet met een ander, het weerbaarder willen maken van de gepeste en het betrekken van "de zwijgende meerderheid" en de meelopers bij een peestsituatie om het pesten te stoppen, liggen ten grondslag aan dit pestprotocol.

Dit gedragsprotocol is bedoeld voor leerlingen, medewerkers en ouders en bevat een preventief deel met regels en afspraken en een curatief deel met een stappenplan welke gevolgd kan worden. Per incident/situatie wordt er gekeken welke stappen van toepassing zijn.

Doel van dit protocol is:

Alle kinderen voelen zich veilig, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Aan de hand van regels en afspraken kunnen kinderen en volwassenen elkaar aanspreken.

We ondersteunen elkaar en tonen wederzijds respect. Zo stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan en zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Wat is pesten?

Voordat we in dit protocol nader ingaan op de problematiek rondom het pesten, geven we eerst een korte omschrijving van pesten en maken we een vergelijking met plagen. Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald. Het woordenboek geeft onder meer de volgende beschrijving achter het begrip pesten: "treiteren" en "het leven zuur maken". Om het begrip pesten verder te concretiseren, benoemen we hieronder kenmerken van plagen en pesten.

Plagen

- Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan;
- Gaat soms gepaard met humor;
- Is van korte duur of gebeurt slechts zeer tijdelijk;
- Speelt zich meestal af tussen "gelijken";
- Meestal één tegen één;
- Degenen die (elkaar) plagen, wisselen voornamelijk af tussen personen;
- Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook wel kwetsend of agressief overkomen. De grens moet dan duidelijk benoemd worden;

Pesten

- Gebeurt berekenend (leerlingen weten vooraf goed, wie, hoe en wanneer ze gaan pesten).
- Pesters willen bewust iemand kwetsen of kleineren;
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf of na korte tijd);
- Ongelijke strijd: de onmachtsgedvoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester;
- De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen;
- Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer;
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden);

Wat is Cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Vormen van cyberpesten

- pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld in chatrooms
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen; ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail

DE WERKWIJZE OP BS HET KLEURRIJK

PREVENTIEF

Wij streven ernaar om een goed pedagogisch klimaat te bieden. Je vertrouwd en veilig voelen op een school is een belangrijke voorwaarde voor iedereen. Als er een goed pedagogisch klimaat heerst in de klas en in de school, dan heeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Doordat kinderen ontdekken wat ze kunnen, beleven ze er veel plezier aan. Wanneer de kinderen op school veiligheid ervaren, zullen ze hier ook graag naar school toe gaan.

Wanneer een kind zich niet veilig voelt in de klassensituatie, leert het niet lekker, ziet het ertegenop om naar school te gaan en kunnen de leerprestaties achterblijven. Met betrekking tot een goed pedagogisch klimaat zijn de volgende elementen van belang.

- *Veilige relatie*

Wanneer een kind opgroeit in een liefdevolle en veilige omgeving en zich door anderen gerespecteerd voelt, kan hij al zijn aandacht op het leren richten.

- *Competentie*

Kinderen krijgen zelfvertrouwen door steeds te ervaren dat ze meer kunnen. Ze leren op zichzelf te vertrouwen door steeds meer positieve ervaringen op te doen.

- *Zelfredzaamheid/ zelfstandigheid*

Door het ontwikkelen van zelfstandigheid en 'eigen initiatief' te bevorderen, ervaren kinderen dat ze zelf mogen kiezen en beslissingen mogen nemen.

Om te garanderen dat het pedagogisch klimaat op school goed is en de preventieve aandacht ook werkelijk aan bod komt (zowel op school-, leerkracht-, leerling-, als ouder niveau), hanteren we op het Kleurrijk de volgende werkwijze:

- De school hanteert de methode 'Leefstijl'. Hiermee is de preventieve aanpak gewaarborgd. 'Leefstijl' is een methode voor sociaal- emotionele ontwikkeling en levensovertuiging. Met 'Leefstijl' worden kinderen bekend gemaakt met sociaal- emotionele vaardigheden en normen en waarden.

'Leefstijl' voor kinderen heeft in Nederland bekendheid gekregen als programma van sociaal emotionele vaardigheden. Het omvat een scala aan vaardigheden zoals kennismaken, luisteren, communiceren, zelfvertrouwen, gevoelens uiten, assertiviteit en weerbaarheid, conflicten oplossen, omgaan met groepsdruk, risico's inschatten en doelen stellen. Het programma bestaat uit (les)materiaal en trainingen voor leerkrachten.

- In de onderbouw maken we gebruik van het Lieveheersbeestje. In elke klas en op het schoolplein is het symbool van het Lieveheersbeestje zichtbaar.

- Leren naar elkaar te luisteren.
- Samen een oplossing bedenken.
- Excuses aanbieden verbaal en elkaar de hand schudden.
- Zelfstandigheid bevorderen in het oplossen van onenigheid.

Onder begeleiding van de leerkracht leren de leerlingen om bij onenigheid met elkaar in gesprek te gaan. Ze leren de juiste vragen stellen, te luisteren naar elkaar en tot een oplossing te komen waar beide leerlingen zich goed bij voelen. Na in-oefening met de leerkracht, kunnen leerlingen dit zelfstandig. Het lieveheersbeestje is een fysieke plek waar leerlingen gaan staan om deze techniek toe te passen.

Sociale en emotionele competentie

Ook voor het optimaal functioneren van kinderen en het ontwikkelen van hun talenten zijn competenties als zelfvertrouwen, doordachte beslissingen nemen, luisteren, je gevoelens uiten en rekening houden met anderen onmisbaar. Leefstijl is een methode die niet alleen de emotionele intelligentie stimuleert maar, doordat kinderen beter in hun vel zitten, ook de cognitieve intelligentie.

Kerdoelen: Gezond en redzaam gedrag

Leefstijl sluit aan bij de kerndoelen voor gezond en redzaam gedrag. In de handleidingen die bij het programma horen, wordt de aansluiting bij de kerndoelen uitgewerkt. De methode biedt naast sociaal-emotionele competenties ook gezondheidsvaardigheden. Bij gezondheidsvaardigheden speelt preventie een belangrijke rol. Op steeds jongere leeftijd beginnen kinderen te experimenteren met roken, alcohol en drugs. De leeftijdsfase tussen tien en veertien blijkt een kritieke periode. Effectieve preventie moet dan ook vóór die leeftijd beginnen.

- Binnen de school is de functie van ‘coördinator Sociaal- Emotionele Ontwikkeling’ gecreëerd. Enkele punten uit de taakomschrijving van deze functie laten zien waar de accenten liggen en welke mogelijkheden er geboden worden.
- Collegiale consultatie en incidenteel wederzijds klassenbezoek, ook rond thema’s die raken aan het pedagogisch klimaat, worden gestimuleerd. Het onderwijs in de units heeft hierbij een stimulerende rol.
- Leerlingvolgsysteem: Tevens hanteren we het systeem VISEON van het Cito. Dit is een hulpmiddel voor de leerkrachten om het niveau en de ontwikkeling van de leerling op het sociaal emotionele gebied te monitoren. Voor de kleutergroepen wordt hiervoor KIJK ingevuld door de groepsleerkracht.

VISEON geeft de leerkrachten een helder en betrouwbaar beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. VISEON bestaat uit twee digitale vragenlijsten: een voor de leraar en een voor leerlingen vanaf eind groep 5. De lijsten worden een keer per schooljaar ingevuld. Zoals gebruikelijk binnen Cito LVS kent VISEON de fasen signaleren, analyseren en handelen. Het signaleren gebeurt door het invullen van een digitale vragenlijst.

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

CURATIEF

Bij de curatieve aanpak op onze school gaan wij uit van de zogenaamde vijfsporenaanpak, zoals die in het Nationale onderwijsprotocol tegen het pesten. (VOO, 2009) wordt aanbevolen:

- hulp aan het gepeste kind.
- hulp aan de pester.
- hulp aan de zwijgende middengroep.
- hulp aan de leerkracht.
- hulp aan de ouders.

Vijfsporenaanpak

1. Steun bieden aan het kind/de kinderen die gepest worden

- Luisteren en het probleem serieus nemen.
- Overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen werken aan die oplossingen.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining).

2. Steun bieden aan de pester(s)

- Met de pester(s) bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Helpen om zich aan afspraken en regels te houden (evt. pestcontract opstellen).
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan een sociale vaardigheidstraining).

3. Meelopers betrekken bij het oplossen van het pestprobleem

- Met de meelopers praten over pesten en over hun rol hierbij.
- Overleggen over mogelijke oplossingen en hun eventuele bijdragen aan die oplossingen.
- Samen werken aan oplossingen waarbij zij een actieve rol hebben.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining in de groep).

4. De ouders steunen

- De ouders serieus nemen.
- Informatie en advies geven over pesten en de aanpak daarvan.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.

- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp i.s.m. zorgteam.

5. De leerkrachten steunen.

- Informatie en advies geven over pesten en de aanpak daarvan.
- Ondersteunen bij het signaleren en de aanpak in eigen groep.
- Mogelijk samen met de zorgcoördinator of intern begeleider een plan opstellen.
- Zo nodig deskundige hulp inschakelen i.s.m. zorgteam (denk aan sociale vaardigheidstraining in de groep).

Samenwerking school - ouders- brede school partners

De samenwerking tussen school, ouders en brede school partners is van groot belang om tot een goede oplossing te komen.

Daarbij is een belangrijke voorwaarde dat pesten als probleem wordt gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

- De school streeft ernaar om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen afspraken en regels worden vastgesteld.
- Bij een vermoeden van pestgedrag wordt de Intern Begeleider (IB-er) geïnformeerd. Hiernaast kan er hulp aan de leerkracht worden geboden door directeur, IB-er, de coördinator SEO en collega's: intervisie is hierbij een mogelijkheid. Voor de ouders bestaat de mogelijkheid melding te doen in eerste instantie bij de groepsleerkracht, daarna de IB-er en ten slotte de directeur.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Het jongerenwerk/wijkagent kan ingezet worden voor hulp of bemiddeling.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport; stimuleer weerbaarheid en zelfvertrouwen.

f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Escalatie van pestgedrag

Onderstaande stappen zijn overgenomen uit het Plan Sociale Veiligheid opgesteld door de Stichting St. Josephscholen (april 2019).

Wat verstaan wij onder grensoverschrijdend en/of onacceptabel gedrag?

- lichamelijk geweld: iemand (bewust) fysiek pijn doen
- verbaal geweld: schelden, kwetsen, kleineren, schuttingtaal, handgebaar, brutaal gedrag
- materieel geweld: vernielen, stelen of ongevraagd aan andermans spullen zitten
- geestelijk geweld: manipuleren, intimideren, pesten

Actieplan op herhaaldelijk grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag

Bij een grensoverschrijdend/ontoelaatbaar gedrag van een leerling, wordt er per incident/situatie gekeken welke stappen van toepassing zijn.

Oe stap: Gesprek alleen de leerkracht met kind.

Ouders informeren (voorkeur om dit in een gesprek te doen maar anders per telefoon of mail).

Notitie in ParnasSys maken.

(Deze stap heeft al plaatsgevonden eerder in het proces, maar heeft niet het gewenste effect opgeleverd. Het grensoverschrijdende/ontoelaatbare gedrag is niet gestopt waardoor onderstaande stappen noodzakelijk zijn).

- 1e stap: Overleg met IB-er over gedragingen en maken van gedragsplan* door leerkracht.
- Leerling is niet welkom meer in eigen groep, meldt zich bij de directeur of bouwcoördinator en krijgt een klas toegewezen waar hij/zij de rest van de dag blijft (inclusief pauzetijden). Zie bijlage 2 voor de procedure voor leerlingen.
- Ouders/verzorgers informeren en betrekken (eventueel met behulp van het bericht in bijlage 3).
- Leerling krijgt een 'Reflectie formulier' mee (zie bijlage 1), vult dit thuis in samen met ouder(s)/verzorger(s). Leerling levert dit formulier de volgende schooldag voor 08.15 uur in bij de directeur, IB-er of de bouwcoördinator.
- Verplicht bespreekpunt bij de kindbespreking IB-er en leerkracht.
- 2e stap: Gesprek leerkracht, IB-er en/of directielid met kind en ouders uitleg stappenplan, vaststellen gedragsplan*.
- Ondertekening door alle aanwezigen (kind, ouders, IB-er/zorgcoördinator of directielid).
- 3e stap: Gesprek directie met ouders. Officiële waarschuwing voor volgende stap (schorsing). Gespreksverslag door ouders getekend voor gezien. Inlichten van de directeur/bestuurder i.v.m. in zicht komen stap 4.
- 4e stap: Voordragen voor schorsen aan de directeur/bestuurder van de stichting.
- *Gedragsplan: Benoemt en beschrijft concreet het onacceptabele gedrag en het gewenste gedrag en wat er nodig is van alle betrokkenen om tot dit gedrag te komen.*

De volgende stap wordt pas ingezet wanneer voorgaande stappen niet succesvol blijken te zijn. Alle afspraken en gesprekken zullen worden geregistreerd in ParnasSys.

Incidentregistratie/dossiervorming:

- Wanneer een kind in dit traject aankomt bij stap 2, wordt hij/zij minimaal een paar keer per jaar bij de IB-er in het zorgteam besproken.
- Kind dat bij stap 2 stopte kan in het opvolgend schooljaar met schone lei beginnen. Anders is er overleg met IB-er en wordt beslist welke stap 'meegenomen' wordt naar volgende leerjaar.

Strafbaar gedrag

Wanneer het pesten zich kan uiten door gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn, zal de school, (indien mogelijk met medeweten van de ouders) de hulp van de politie (wijkagent) inschakelen.

Seksuele intimidatie

Volgens artikel 4a WPO / WEC zijn we verplicht om een vermoeden van een zedenmisdrijf tegen een minderjarige leerling in de onderwijssituatie te melden. De meldcode staat op de website van Brede School het Kleurrijk van Stichting Sint Josephscholen en is gebaseerd op het Basismodel meldcode; Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling van het ministerie van VWS.

Bronnen

Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten, Vereniging voor Openbaar Onderwijs (2009).

Plan Sociale Veiligheid, Stichting Sint Josephscholen te Nijmegen (april, 2019).

www.schoolveiligheid.nl

www.pestweb.nl

www.ppsi.nl

Bijlagen

De leerkracht besluit in overleg met directeur/IB- er/bouwcoördinator of het formulier wordt ingevuld.

Bijlage 1 Reflectieformulier voor leerlingen

Leerling vult deze thuis met ouders in en levert het formulier de volgende ochtend voor 8.15uur in bij de directeur, IB- er of bouwcoördinator. Het formulier wordt in ParnasSys opgenomen.

Naam	
Groep	
Datum	

Wat is er gebeurd? <small>*Samen met de leerkracht invullen</small>

Wat dacht je in die situatie?

Hoe voelde jij je daarbij?			
 *verdrietig	 *bang	 *teleurgesteld	 *boos

--

Wat waren de gevolgen?

Had je het anders willen doen? Zo ja, wat zou je veranderen?

Met wie heb je dit formulier besproken en welke tip heb je gekregen?

Naam en handtekening ouder/verzorger	
Naam en handtekening kind	

Bijlage 2 procedure na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag, uitleg aan leerlingen

Wanneer je als leerling onacceptabel en/of grensoverschrijdend gedrag laat zien is dit de procedure:

- Je krijgt te horen dat je vandaag niet welkom bent in je eigen unit. Je gaat in een andere groep/unit werken.
- Je neemt je jas en tas mee en je meldt je bij de directeur of een van de bouwcoördinatoren.
- Je gaat naar de groep/unit die je toegewezen wordt.
- Van de betreffende leerkracht hoor je wat er van je verwacht wordt.
- Van de leerkracht krijg je werk mee voor die dag.
- Je krijgt een 'Reflectie formulier' mee om thuis met een ouder in te vullen.
- Om terug de klas in te kunnen lever je de volgende ochtend het formulier voor 08.15 uur in bij de directeur/IB-er/bouwcoördinator.
- Als je drie keer weg bent gestuurd uit je eigen groep zal er een gesprek volgen met je leerkracht, je ouder/ verzorger, jou en de directeur.

Waarom doen we dit?

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel kinderen als leerkrachten. Als er verstoringen zijn heeft iedereen daar last van.

Bijlage 3 Bericht aan ouder(s)/verzorger(s) na ontoelaatbaar/grensoverschrijdend gedrag

Aan de ouders/verzorgers van ...

Wij willen goed onderwijs geven en kinderen in een prettige sfeer begeleiden in hun leerproces. Iedereen draagt daar een steentje aan bij, zowel de leerkrachten als de kinderen. De leerkrachten hebben met de kinderen van hun groep gedragsafspraken opgesteld waar iedereen zich aan moet houden zodat de sfeer in de groep in alle omstandigheden goed blijft.

Het is ... (naam kind) vandaag niet gelukt om zich aan die afspraken te houden. Hij/zij is daarom de rest van de dag in de groep van ... (naam leerkracht) geweest. Het is de bedoeling dat ... (naam kind) bijgevoegd reflectie formulier invult en met u bespreekt. Dit formulier wordt morgenochtend vóór 08.15 uur ingeleverd bij de directeur (als hij niet op school is, bij de IB-er/bouwcoördinator).

We gaan ervan uit dat het bij dit ene incident blijft.

Met vriendelijke groet namens de directie,

Bijlage 4 Stappenplan Cyberpesten

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, WhatsApp gesprekken opslaan).
2. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail en andere communicatie kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. School neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
 - 0800-5010: de onderwijstelefoon
 - 0900-11131113: de vertrouwensinspectie
6. Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)
7. De interne vertrouwenspersoon. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de interne vertrouwenspersoon wanneer verdere begeleiding nodig is.